

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งของมนุษย์ ในอันที่จะนำไปสู่การติดต่อสื่อสาร การศึกษา หาความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรมจากชนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้ระบุความสำคัญของภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนไทย ในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้ประกอบธุรกิจ การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้าน วัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ, 2545 : 3)

ด้วยความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว การสอนภาษาไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่เน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาไทยในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิดให้ผู้เรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์และประมวลคำมากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้ง และคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ ขณะเดียวกันการสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักษาภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรมและถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษาวรรณคดี และวรรณกรรม ผู้เรียนจะต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวยตามหลักภาษา อ่านวรรณคดีที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสังสมมายาวนาน และอ่านวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิตที่จะทำให้ชีวิตทัศน์และโลกทัศน์ของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น เข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และสังคมในอนาคต รวมถึงการศึกษาภูมิปัญญาทางภาษาในท้องถิ่นต่าง ๆ (กรมวิชาการ, 2545 : 1)

การเขียนเป็นสาระหนึ่งที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน การเขียนมีหลายรูปแบบ เช่น การเขียนเรื่องตามจินตนาการ การเขียนบรรยายความรู้สึก และการเขียนในรูปแบบของนิทาน เป็นต้น การเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี ผู้เขียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว). 2547 : 60) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน เนื่องจากการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจของตนเองออกมาเป็นตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ และเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิด สติปัญญา ตลอดจนเจตคติด้วยการเขียนจึงเป็นทักษะการแสดงออกที่สำคัญและสลับซับซ้อน เพราะการเขียนมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น มือ ตา ความสัมพันธ์ระหว่างมือกับกล้ามเนื้อ สมองหรือสติปัญญา สิ่งแวดล้อม เป็นต้น (วรรณิ โสภประยูร. 2544 : 146)

ปัจจุบันหลายฝ่ายกำลังวิตกกังวลเรื่องการใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องของคนในสังคม ทั้งการอ่านและการเขียน ผลการวิจัยสภาพการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาของกองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สมรรถภาพที่มีปัญหา ได้แก่ ทักษะการอ่านและการเขียน จากการทดสอบวัดความสามารถในการเขียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ของกรมวิชาการพบว่า นักเรียนยังมีปัญหาในการเขียนสะกดคำยาก เขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง เขียนหนังสือตก ๆ หล่น ๆ ขาดความระมัดระวัง เขียนเรื่องราววกวน ลำดับเหตุการณ์ไม่ถูก ใช้ภาษาพูดเป็นภาษาเขียนและจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียนปีการศึกษา 2549 มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาสาระภาษาไทยระดับประเทศ รวมทั้งสังกัดดังนี้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 42.74 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 43.94 และตั้งที่กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2549 สาระภาษาไทยรวมทั้งสังกัดดังนี้ กลุ่มที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 41.60 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 41.76 กลุ่มที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 49.07 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 45.39 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.09 จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน ปีการศึกษา 2549 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า กลุ่มสาระภาษาไทยที่จัดสอบมีค่าเฉลี่ยร้อยละค่อนข้างต่ำไม่ถึงครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และค่าเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. 2549 : 8 – 15)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว มีนักการศึกษาจำนวนหนึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กที่สอดคล้องกับพัฒนาการด้านอื่น ๆ พบว่ากับในระยะที่ผ่านมามีการ

ค้นพบจากงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ภาษาของเด็กเพื่อแสวงหาแนวการสอนที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยมีความเชื่อว่าเด็กมีธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาติดตัวมาตั้งแต่ก่อนการเรียนเป็นทางการในโรงเรียน การเรียนอ่านและเขียนเป็นเพียงส่วนหนึ่งของพัฒนาการการรู้หนังสือของเด็ก เด็กเรียนอ่านเขียนเพราะว่าการอ่านและการเขียนนั้นเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก (Carbo. 1997 : 12)

แนวคิดการเรียนรู้ภาษาในส่วนที่นำมาใช้ในการสอนภาษานั้น มีแนวคิดในการให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาเขียนที่มีคุณภาพสูงจากวรรณกรรม (Literature) เพื่อใช้เป็นแม่แบบและเครื่องมือในการเรียนภาษาต่อไป มีวรรณกรรมมากมายที่ให้ทั้งความรู้และความจรรโลงใจแก่นักเรียน วรรณกรรมทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสถานที่และผู้คนซึ่งพวกเขาอาจไม่มีโอกาสได้รับจากประสบการณ์ตรง ให้นักเรียนได้รับความรู้ ความคิดรวบยอด และแนวความคิดต่าง ๆ จากแง่มุมมองใหม่ ประสบการณ์จากวรรณกรรมนี้จะช่วยให้นักเรียนได้ขยายพรมแดนของความรู้และพลังของจินตนาการออกไป (Bromley. 1992 : 21) วรรณกรรมที่ดีจะช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจตนเองและผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง ด้วยโครงสร้างและรูปแบบต่าง ๆ ของภาษาอังกฤษของวรรณกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจในสิ่งที่อ่านมากขึ้น (Harris. 1986 : 48) วรรณกรรมเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดผลดีขึ้น วรรณกรรมสามารถนำนักเรียนไปสู่การอ่านออกเขียนได้สำหรับการเรียนรู้โดยวิธีธรรมชาติ ดังตัวอย่างในประเทศนิวซีแลนด์ที่มีอัตราการรู้หนังสือสูงที่สุดในโลก สาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งเป็นเพราะมีการสอนภาษาจากสภาพแวดล้อมโดยใช้วรรณกรรมเป็นสื่อ (Carbo. 1997 : 14)

วรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นการเรียนรู้ที่อยู่ในความสนใจของเด็กเพราะให้ทั้งความรู้และจินตนาการที่ถือว่าเป็นแบบอย่างแห่งความดีและความงาม วรรณกรรมจึงเป็นเป้าหมายหลักสำหรับให้อ่านออกเขียนได้ และเป็นแนวทางหลักในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ รัตเดิลล์(เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. 2540 : 3 – 4 ; อ้างอิงจาก Ruddle. 1995. **Teaching children to read and write : Becoming an influential teacher.** p.125 – 132) มีดังนี้

1. ให้ความสนุกสนาน วรรณกรรมที่มีคุณค่าสูงจะช่วยนักเรียนให้ชื่นชมกับภาษาที่ไพเราะ และเหมาะสม
2. เตรียมให้เรียนรู้ภาษา วรรณกรรมที่ใช้ภาษาง่าย ๆ จะช่วยให้นักเรียนสามารถกลับมาอ่านซ้ำอีกและได้สร้างความหมายจากภาษา
3. ให้ประสบการณ์ วรรณกรรมกระตุ้นให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ที่ตนเองรู้แล้ว และขยายโดยให้ความรู้ในส่วนที่นักเรียนยังไม่รู้

4. ให้แบบอย่าง เมื่อครูอ่านหนังสือกับนักเรียน เป็นการให้แบบอย่างภาษาของผู้ใหญ่ เพื่อให้ นักเรียน ได้เรียนแบบ

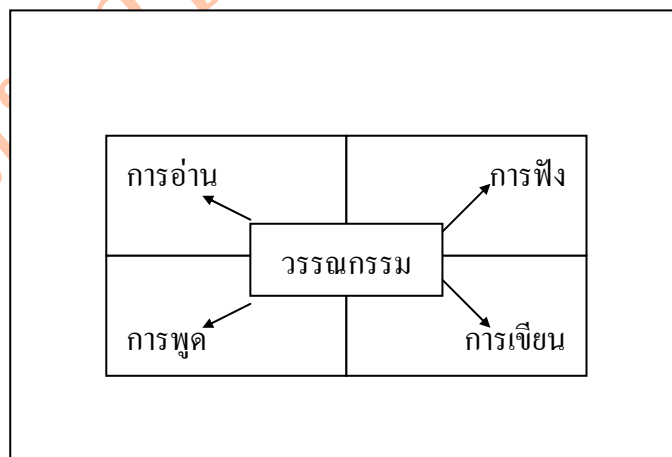
5. ฝึกคำศัพท์ ความเข้าใจ และทักษะการคิด วรรณกรรมให้คำศัพท์ใหม่ บริบทที่มีความหมาย มีภาพเป็นตัวชี้แนะ (Pictorial clues) และเป็นโอกาสที่นักเรียนจะได้ตั้งคำถามและหาคำตอบ

6. พัฒนาความเข้าใจ การเข้าใจในเนื้อเรื่องจะทำให้ นักเรียน เข้าใจว่าเหตุใดผู้คนจึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น การอ่านจะทำให้ นักเรียน เข้าใจจิตใจของผู้คนที่ เป็นตัวละครในเรื่อง

7. วรรณกรรมเต็มไปด้วยจินตนาการทำให้ นักเรียน เกิดความคิดสร้างสรรค์

8. ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านเนื่องจากเรื่องราวอันหลากหลายในวรรณกรรมเป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีภาพประกอบที่สวยงามเป็นสิ่งสำคัญให้ นักเรียน พยายามอ่านเรื่องราวและเกิดเป็นนิสัยรักการอ่านในที่สุด

ด้วยเหตุนี้หากได้นำข้อดีและคุณค่าของวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นมาช่วยพัฒนาการเรียนการสอนภาษาแล้ว ก็จะได้ลักษณะการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นแกนกลางในการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน ขณะเดียวกันยังช่วยพัฒนาเจตคติที่ดีต่อวรรณกรรมด้วย ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนมีลักษณะดังในแผนภูมิต่อไปนี้ แต่การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาในการเขียนเป็นหลัก

ภาพประกอบ 1 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

จากแนวคิดนี้จะเห็นได้ว่า ครูไม่สามารถคอยให้เด็กอ่านออกเขียนได้ก่อนแล้วจึงให้เด็กได้อ่านวรรณกรรม แต่ครูควรจะช่วยให้เด็กอ่านออกเขียนได้โดยผ่านการใช้วรรณกรรม ซึ่งเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในหนึ่งที่จะใช้ในการพัฒนาการใช้ภาษาของเด็กในขั้นต้น ๆ (Huck, 1975 : 198 cited in Stewing and Simpson, 1995 : 202) แนวการสอนภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature – based approach) จะมิงงานวรรณกรรมเป็นหลักในการกระตุ้นให้เด็กอ่านและใช้ภาษา ให้เด็กรู้สึกสนุกสนานกับเรื่องราวที่อ่าน ชาบซึ้งและพอใจในความงามของภาษา เข้าใจในพฤติกรรม ความคิดและคุณค่าของมนุษย์ และมีพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาที่ดีขึ้น (Klein, et al. 1991 : 164 ; Whitehead. 1989 : 111)

การสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature – based approach) บางครั้งเรียกว่า Personalized reading approach หรือการอ่านรายบุคคล (Duffy & Roehier, 1993 : 139) การออกแบบโปรแกรมจะแตกต่างกันไป แต่จุดเน้นจะอยู่ที่การเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกับเรื่องราวในวรรณกรรมที่ใช้สอน การเรียนการสอน โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมีข้อได้เปรียบที่แตกต่างจากการเรียนการสอนโดยทั่วไป ดังนี้

1. การสอนอ่านและเขียนโดยใช้วรรณกรรมและการเรียนการสอนภาษาด้วยวิธีแบบธรรมชาติ (Whole language) คือ กระบวนการฟัง พูด อ่าน และเขียน จะสอนสัมพันธ์กันทั้งหมด (Hillman, 1995 : 197)
2. นักเรียนมีความสนใจกิจกรรมการอ่านและเขียนโดยใช้วรรณกรรมเป็นแม่แบบ
3. การใช้วรรณกรรมในการสอนอ่านเขียนยังให้ความสำคัญในเรื่องเสียง รูปคำศัพท์และไวยากรณ์ในการเรียนการสอน (Klein, et al. 1991 : 103)
4. เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individualistic) โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากตัวละครและเรื่องราวในวรรณกรรม
5. นักเรียนจะอ่านและทำกิจกรรมเกี่ยวกับวรรณกรรมอย่างกระตือรือร้นต่อวรรณกรรมที่ตนสนใจ
6. นักเรียนไม่จำเป็นต้องเข้าใจคำศัพท์ทุกคำในเนื้อหา เพราะการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจความหมายที่สมบูรณ์ของเรื่องราวได้เป็นสำคัญ
7. นักเรียนจะได้รับการฝึกให้เป็นนักสร้างทฤษฎีและนักตรวจสอบสมมติฐาน ลองผิดลองถูกเพื่อให้ได้มาซึ่งภาษาที่สมบูรณ์
8. ในสถานการณ์ที่นักเรียนต้องการความรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา ครูก็สามารถสอนได้ทันทีซึ่งทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของไวยากรณ์และการเรียนรู้ไวยากรณ์อย่างมีความหมาย (Ruddle & Ruddle, 1995 : 126)

9. การสอนแนวนี้ช่วยให้นักเรียนรักการอ่านและชื่นชมในภาษา ประสบการณ์ตรงจากวรรณกรรมทำให้ได้รับความรื่นรมย์ ความคิดรวบยอดและความคิดต่าง ๆ จากมุมมองใหม่ที่กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม (Ruddle & Ruddle. 1995 : 205)

เมื่อศึกษางานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับวรรณกรรมแล้ว ผู้วิจัยพบว่าเท่าที่ผ่านมาเป็นการวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กและการนำวรรณกรรมมาเป็นสื่อเพื่อส่งเสริมการอ่าน ยังไม่มีงานวิจัยการเรียนการสอนที่ใช้วรรณกรรมเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องและความพึงพอใจในการเขียน ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยและเชื่อว่าวิธีนี้จะพัฒนาการเรียนรู้อาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้งนี้ เหตุที่เลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความสนใจในประเภทของวรรณกรรมที่ใกล้เคียงกันและเป็นวัยเริ่มเรียนที่ง่ายต่อการฝึกทักษะในการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการจัดการเรียนรู้ การเขียนเรื่อง และความพึงพอใจในการเขียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เปรียบเทียบกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งผลการวิจัยจะทำให้

1. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้การเขียนเรื่องสำหรับครูภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาทุกสังกัด
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในการที่จะพัฒนาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้อาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์/หน่วยในการศึกษา (Unit of Analysis)

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในเขตอำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ได้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในเขตอำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 8 โรงเรียน นักเรียน 213 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในเขตอำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 เลือกมา 2 ห้องเรียน จากห้องเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกันและมีสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกัน คือ มีการเอาใจใส่ในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีการเลือกวัสดุอุปกรณ์ซึ่งเป็นปัจจัยในการจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียนให้ประสบความสำเร็จได้ไม่แตกต่างกัน จับฉลากเพื่อเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยห้องเรียนแรกเป็นกลุ่มทดลอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และห้องเรียนที่สองเป็นกลุ่มการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดแก้ว (ประโชติวิทยากรณ์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 22 คน กลุ่มควบคุมใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทางยาว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 22 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่

3.1.1 วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

3.1.2 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการเขียนเรื่อง

3.2.2 ความพึงพอใจในการเขียนเรื่อง

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ทำการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ใช้ช่วงเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ ๆ ละ 5 ชั่วโมง ทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมเป็น 22 ชั่วโมง

5. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมนั้นได้นำเนื้อหาจากวรรณกรรม (นิทานที่ชนะการประกวดหนังสือส่งเสริมการอ่าน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม รางวัลดีเด่นงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ) มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้และมอบหมายเป็นภาระงานให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ส่วนกลุ่มควบคุมได้นำหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

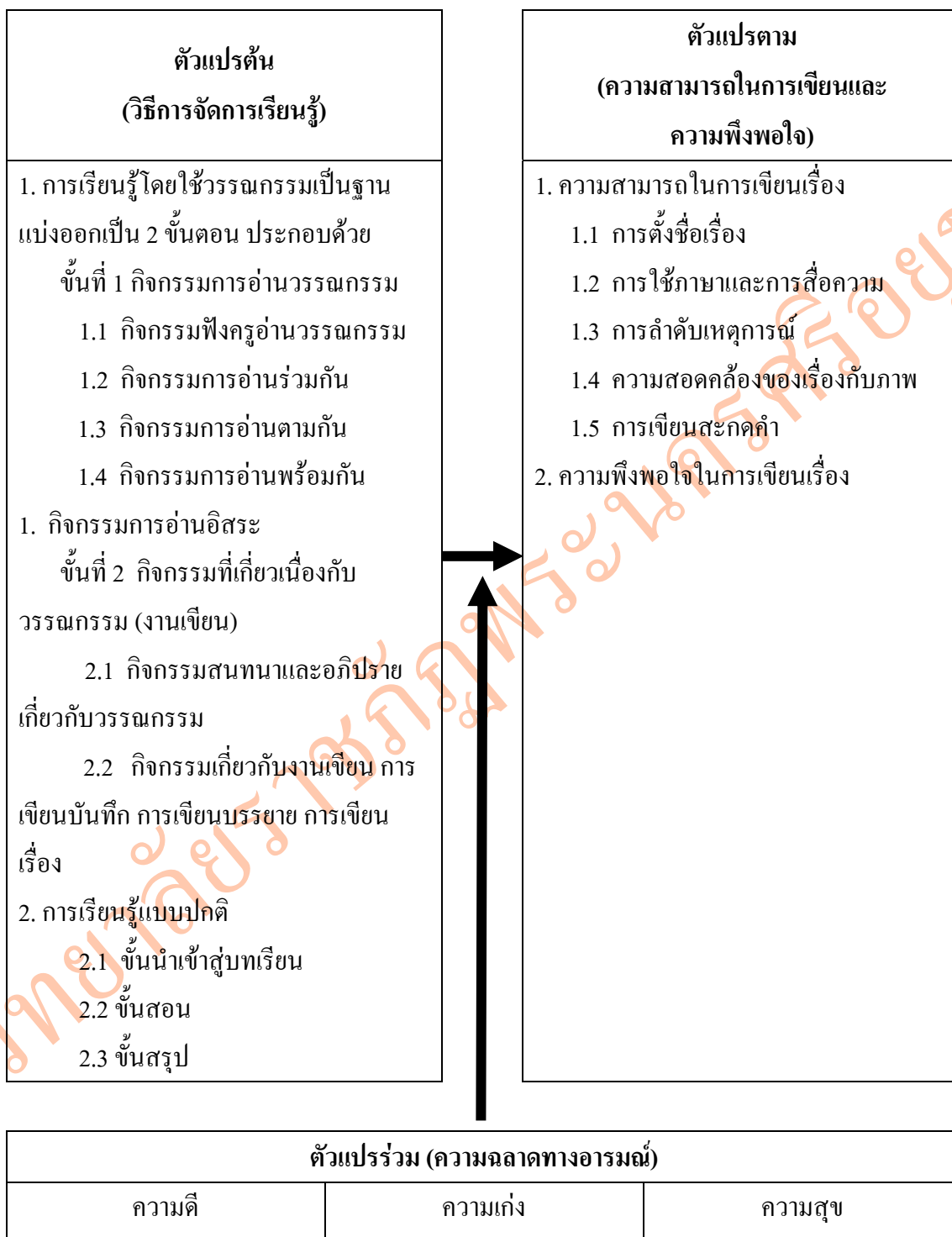
วรรณกรรมที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผ่านการคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

1) วรรณกรรม เรื่อง แม่ช้างใจอารี 2) วรรณกรรม เรื่อง เพื่อนแท้ 3) วรรณกรรม เรื่อง หมู่บ้านไม้เป็นไร 4) วรรณกรรม เรื่อง ลูกหงส์กตัญญู

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่อง และความพึงพอใจในการเขียนเรื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยนำแนวคิดและทฤษฎีของนิโคลและโรเบิร์ตส์มาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดการการเรียนรู้ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

วรรณกรรม หมายถึง หนังสือสำหรับเด็กที่มีเนื้อหาสาระ การใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีขอบเขตเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดี (Fiction) ซึ่งหมายถึง เรื่องราวที่แต่งขึ้นเพื่อความเพลิดเพลิน โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม แก่ผู้อ่าน ประกอบด้วย นิทานสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ

การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่เป็นไปตามแนวคิดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยใช้วรรณกรรมเป็นแบบอย่างในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เนื้อหาเรื่องราวจากวรรณกรรมเป็นหลักในการส่งเสริมทักษะการอ่าน และการเขียน กิจกรรมที่จัดแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 กิจกรรมการอ่านวรรณกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมการฟังครูอ่านวรรณกรรม กิจกรรมการอ่านร่วมกัน กิจกรรมการอ่านตามกัน กิจกรรมการอ่านพร้อมกัน กิจกรรมการอ่านอิสระ

ขั้นที่ 2 กิจกรรมที่เกี่ยวกับวรรณกรรม (งานเขียน) ประกอบด้วย กิจกรรมสนทนาและอภิปรายเกี่ยวกับวรรณกรรม กิจกรรมเกี่ยวกับงานเขียน การเขียนบันทึก การเขียนบรรยาย การเขียนเรื่อง

ความสามารถในการเขียนเรื่อง หมายถึง คะแนนความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากความสามารถในการเขียนเรื่องที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากการตอบแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่อง รวมทั้งจินตนาการของผู้เขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจโดยอาศัยวรรณกรรมเป็นแบบอย่าง เพื่อความสมบูรณ์ของการเขียนเรื่องวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่องและคะแนนจากภาระงานระหว่างการทดลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจในการเขียนเรื่อง หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเพื่อวัดความรู้สึก ทำที ความคิดเห็น ทั้งในด้านบวกและด้านลบของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเขียนเรื่อง วัดได้จากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเขียนเรื่องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดแนวคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยควบคู่กับการบรรยายของครู โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียน วัดแก้ว (ประโชติวิทยากรณ์) และ โรงเรียนวัดทางยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2

ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง คะแนนความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ ถึง ความรู้สึก ความคิด อารมณ์ของตนและผู้อื่น บริหารจัดการกับอารมณ์เพื่อแสดงพฤติกรรมได้อย่าง เหมาะสมให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขวัดได้จากแบบทดสอบวัดความฉลาดทางอารมณ์ (กรมสุขภาพจิต. 2542 : 15) สำหรับผู้เรียนอายุ 6-11 ปี

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนความสามารถในการเขียนเรื่องหลังทดลองของผู้เรียนกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้ โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติแตกต่างกัน
2. ความพึงพอใจในการเขียนเรื่องหลังการทดลองของผู้เรียนกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้แนวทางสำหรับครูประถมศึกษาในการจัดการเรียนรู้การเขียนเรื่อง โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการเขียนเรื่องและมีความพึงพอใจในการเขียนเรื่อง
3. การจัดการการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสามารถนำไปใช้ในการจัดการการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้อีกด้วย